

CEAS INSIGHTS 1/2021

TUNNE KIINALAINEN PARTNERISI (1) KIINAN KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSJÄRJESTELMÄ

Kirjoittajat: Suvi Kurki, Outi Luova, Ari-Joonas Pitkänen

Kiinan merkitys korkeakoulujen kansainvälisessä yhteistyössä on vahvistunut vuosi vuodelta, mutta Kiinan korkeakoulujärjestelmän tuntemus on Suomessa vielä varsin pinnallista. Kiinan kanssa yhteistyötä suunnitellessa ja tehtäessä on hyvä tietää partnerin asema korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmässä: sen taso, rahoituslähteet ja hallinnollinen asema. Myös korkeakoulujen hallinto- ja ohjausjärjestelmässä on paljon erityispiirteitä, joista on hyvä olla tietoinen. Tämän tekstin tarkoituksena on tarjota taustatietoa kiinalaisista yliopistoista yhteistyön suunnittelun tueksi. Taustoituksen toinen osa (julkaistaan 2021 loppuvuodesta) keskittyy korkeakoulujen ohjausjärjestelmään.

1. KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSJÄRJESTELMÄ

Kiinassa korkeakoulutusta tarjoaa laaja kirjo eritasoisia instituutioita. Korkeakouluja on lähes 3 000, ja lisäksi maasta löytyy paljon toimijoita, joilla ei ole virallista opetushallituksen myöntämää statusta.

1.1. Korkeakoulujärjestelmän rakenne

Kiinassa korkeakoulutusta tarjoavat yliopistot (*universities*) ja college-korkeakoulut (*junior colleges and colleges*). Näiden kahden kategorian alle kuluvat yleiset ja tekniset yliopistot (*general and technical*

Tässä julkaisussa esitetyt näkemykset ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Itä-Aasia-keskuksen tai Turun yliopiston näkemyksiä.

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8727-6>

Julkaistu alun perin 2019. Päivitetty 3. versio.

universities), erikoiskoulutuksen yliopistot mm. lääketiede, maatalous, vieraat kielet (*specialized universities and colleges*), ammatilliset yliopistot (esim. opettajankoulutus) sekä ammattikorkeakoulut (*vocational colleges*).

Suurin osa korkeakouluista on julkisia (n. 75 %) ja noin neljännes yksityisiä (n. 25 %). Kiinassa on myös muutamia opetusministeriön hyväksymiä ulkomaalaisia yliopistoja, joilla on oma kampus ja oikeus myöntää tutkintoja. Kandidaatin ja maisterin tutkinnot myönnetään pääasiassa yliopistoissa ja erikoiskoulutuksen yliopistoissa. Kuitenkin oikeus myöntää kandidaatin tutkinto on myös annettu joillekin ammattikorkeakouluille.¹

Yliopisto (大学) nimeä on myös käytetty oppilaitoksissa, jotka eivät ole ministeriöiden alaisia eivätkä anna tutkintoja. Esimerkiksi Nanjingiin on perustettu Mikropiiriyliopisto, joka ei kuulu viralliseen yliopistojärjestelmään. Nanjing Integrated Circuit University on Jiangbein kaupunginosan erikoistalousalueen perustama oppilaitos, joka tukee Kiinan pyrkimyksiä tulla omavaraiseksi mikrosirujen tuotannossa.²

Myöskään Alibaban entisen toimitusjohtajan Jack Man kollegoineen perustama ”Kiinan Harvard” Hupan University (toiselta nimeltään Lakeside University) ei kuulunut viralliseen korkeakoulujärjestelmään vaan se oli rekisteröity yksityiseksi voittoa tavoittelemattomaksi organisaatioksi. Kiinan teknologiajättien jouduttua puoluevaltion tarkemman kontrollin kohteeksi, oppilaitoksen nimi jouduttiin muuttamaan Zhejiang Hupan Entrepreneurship Research Centeriksi.³

1.2. Erilaiset korkeakoulut ja niiden rahoitus

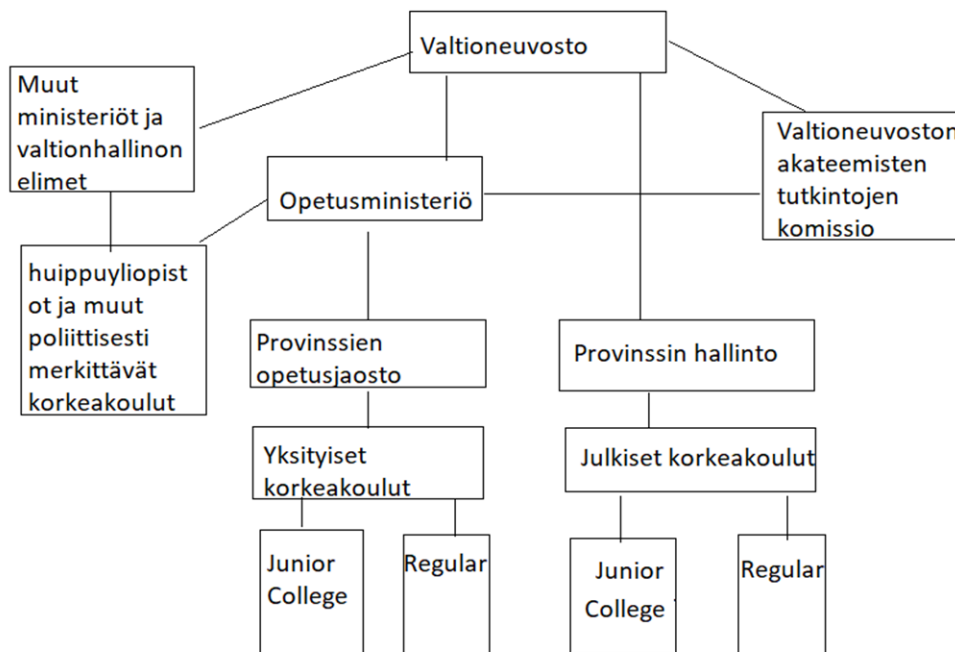
Kiinan opetusministeriön julkaisemien tietojen mukaan Kiinassa oli vuonna 2019 yhteensä 2956 virallista korkeamman asteen koulutusinstituutiota, mukaan lukien aikuisille tarkoitettut korkeamman asteen oppilaitokset. *Taulukossa 1* näkyy miten ne jakautuivat eri viranomaisten alaisuuteen. Opetusministeriön alaisuudessa oli vuonna 2019 yhteensä 76 korkeakoulua ja muiden ministeriöiden sekä keskeisten valtiohallinnon elinten alaisuudessa yhteensä 46. Lisäksi paikallishallinnon alaisia korkeakouluja oli vuonna 2019 yhteensä 2570, joista 12 ulkomaalaisten partnereiden kanssa perustettuja yksityisiä korkeakouluja.⁴

Kuviossa 1 näkyy Kiinan korkeakoulujärjestelmän rakenne. Suoraan ministeriöiden alaisuudessa olevat korkeakoulut ovat Kiinan huippuyliopistoja tai poliittisesti merkittäviä erikoisalojen korkeakouluja. Suurin osa korkeakouluista on kuitenkin maakuntien, maakuntatasoisten kaupunkien (Chongqing, Peking, Shanghai, Tianjin) tai vähemmistökansallisuuksien autonomisten alueiden alaisuudessa. Yksityisrahoitteiset korkeakoulut ovat provinssien koulutusosaston alaisuudessa (*Department of Education*) tai jos kyseessä on provinssitason kaupunki, koulutuskomitean alaisuudessa (*Education Commission*).

单位:所
unit:institution

	合计 Total	中央 HEIs under Central Ministries & Agencies			地方 HEIs under Local Auth.					
		小计 Subtotal	教育部 HEIs under MOE	其他部门 HEIs under Other Central Agencies	小计 Subtotal	教育部 HEIs under MOE	其他 部门 Run by Non-ed. Dept.	地方企业 Local Enterprises	民 办 Non- government	具有独立法人资 格的中外合作办 Sino-foreign Cooperation Institution with Indepent Legal Personality
(一) 研究生培养机构 (不计校数) Institutions Providing Postgraduate Programs	828	303	76	227	525	454	64	1	5	1
1. 普通高校 Regular HEIs	593	111	76	35	482	454	23	0	5	0
2. 科研机构 Research Institutes	235	192	0	192	43	0	41	1	0	1
(二) 普通高等学校 Regular HEIs	2688	118	76	42	2570	1168	586	48	756	12
1. 本科院校 HEIs Offering Degree Programs	1265	114	76	38	1151	635	73	0	434	9
其中: 独立学院 of Which Independent Institutions	257	0	0	0	257	0	0	0	257	0
2. 高职(专科)院校 Higher Vocational Colleges	1423	4	0	4	1419	533	513	48	322	3
(三) 成人高等学校 Adult HEIs	268	13	1	12	255	86	127	41	1	0
(四) 民办的其他高等教育机构 Other Non-government HEIs	784	0	0	0	784	0	0	0	782	2

Taulukko 1. Kiinan korkeakoulujen lukumäärä tyyteittäin (Kiinan opetusministeriö, 2019)

Kuvio 1. Kiinan korkeakoulujärjestelmän rakenne

Korkeakoulut on jaoteltu kahteen päätasoon: regular ja junior college. Regular college ovat niitä korkeakouluja, joilla on oikeus myöntää kandidaatin tutkinto tai sitä ylempi tutkinto; junior college -tasoisilla korkeakouluilla ei ole oikeutta myöntää kandidaatin tutkintoa, vaan pelkästään ammatillinen tai jatkokoulutukseen valmistava tutkinto. Yleisesti university-nimellä kulkevat korkeakoulut ovat regular college -tasoisia. Vocational college tai technical college -nimillä kulkevat korkeakoulut ovat junior college -tasoisia. Tästä on kuitenkin poikkeuksia.

Kiinan opetusministeriö on koulutuksen kehityksestä ja seurannasta vastaava ylin taho. Ministeriö vastaa suoraan luonnontieteiden, filosofian ja yhteiskuntatieteiden korkeakouluopetuksen suunnittelemisesta ja ohjaamisesta. Keskusministeriöt ovat siirtäneet korkeakoulutuksen hallintoa maakuntien ja kuntien koulutusviranomaisille. Pieni määrä yliopistoja on kuitenkin edelleen opetusministeriön, Kansan vapautusarmeijan (PLA), Kiinan tiedeakatemian, turvallisuusministeriön, liikenneministeriön, ulkoministeriön tai muiden keskeisten virastojen alaisuudessa. Esimerkiksi kaikki etnisten vähemmistöjen "Nationalities" -yliopistot ovat Valtion etnisten asioiden komission alaisuudessa; kaikki poliisiopistot ovat turvallisuusministeriön alaisuudessa; ja kaikki lentäjäkoulut ovat liikenneministeriön alaisuudessa. Kattava luettelo ministeriöiden ja keskeisten virastojen alaisista korkeakouluista löytyy liitteestä 2. Valtionneuvoston akateemisten tutkintojen komissio vastaa akateemisten tutkintojen vaatimuksista.⁵

Suurin osa korkeakoulujen rahoituksesta tulee valtiolta. Keskushallinnon alaiset korkeakoulut ovat paremmin rahoitettuja kuin provinssien alaisuuteen kuuluvat korkeakoulut. Kiinassa korkeakoulujen rahoituksesta vastaavat myös yksityiset tahot. Reilu puolet kolmannen asteen oppilaitosten rahoituksesta on tullut yksityisiltä tahoilta sitten vuoden 2002, jolloin laki yksityisistä oppilaitoksista tuli voimaan. Kuitenkin julkisen ja yksityisen raja on Kiinassa hyvin häilyvä. Esimerkiksi monia yksityisiä korkeakouluja ei kutsuta suoraan yksityisiksi vaan *minban*-nimityksellä, joka voidaan kääntää yhteisomisteiseksi. Taulukossa 1 ne kuuluvat kategoriaan "Non-governmental". Iso osa yliopistojen yksityisestä rahoituksesta tulee lukukausimaksujen muodossa. Suuren väestömäärän ja korkeakoulutuksen arvostuksen vuoksi yksityisillä korkeakouluilla on Kiinassa hyvät markkinat. Julkiset korkeakoulut ovat kuitenkin Kiinassa paljon arvostetummassa asemassa kuin yksityiset. Suurimmalla osalla yksityisistä korkeakouluista ei ole opetusministeriön lupaa myöntää virallisia tutkintoja. Kiinassa kilpailu opiskelupaikoista on kovaa, ja yksityisiin korkeakouluihin päätyvätkin pitkälti ne nuoret, jotka ovat epäonnistuneet lukioiden päättökokeessa (*Gaokao*) tai joilla ei ole varaa lähteä ulkomaille opiskelemaan. Kiinan opetusministeriö on varoittanut koulutusmarkkinoilla olevista valekorkeakouluista, joilla ei ole ministeriön myöntämää virallista statusta.⁶ Tällainen oli esimerkiksi "China Traditional Culture Institute University", jolla oli useita kymmeniä yksiköitä eri puolilla Kiinaa. Yliopisto suljettiin, kun tuli selville että se oli väärentänyt perustamisasiakirjansa.⁷

1.3. Korkeakoulujen "kaksoishallinto"

Kuten kaikissa valtiollisissa yksiköissä Kiinassa, myös korkeakouluissa on korkeakouluhallinnon rinnalla rinnakkainen puoluejärjestelmä. Korkeakouluilla on kaksi johtajaa: rehtori (president) ja puoluesihteerit (party secretary). Samaten tiedekunnissa ja laitostasoilla on "kaksoishallinto": hallinnollinen yksikkö ja puoluekomitea. Puoluesihteerillä on enemmän päätösvaltaa kuin samantasoisella hallinnollisella päälliköllä.

Rehtori on yleensä ollut akateemisin meritein valittu arvostettu professori. Viime aikoina on ollut merkkejä siitä, että rehtorin valinnassa poliittiset ansiot painaisivat aiempaa enemmän. Tästä on esimerkkinä lokakuussa 2018 Pekingin yliopistossa tapahtunut vallanvaihdos, jossa vanha rehtori siirrettiin pois tehtävistään ja uudeksi rehtoriksi nimettiin Hao Ping, joka oli aiemmin yliopiston puoluesihteeriksi. Samalla tämän Kiinan johtavan yliopiston uudeksi puoluesihteeriksi nimettiin Qiu Shuiping, joka on muun muassa toiminut Kiinan turvallisuusministeriön Pekingin osaston puoluesihteerinä.⁸

Puolueen roolin korostuminen korkeakoulusektorilla on jatkunut. Maaliskuussa 2019 kommunistisen puolueen pääsihteeri Xi Jinping ilmoitti, että koulutussektorin on ”levitettävä vallitsevaa ideologiaa ja puututtava suoraan vääränlaisiin näkökulmiin ja ideologioihin”. Kiinan opetusministeriö on tämän jälkeen lisännyt kommunistisen ideologian koulutusta korkeakoulujen henkilökunnalle, ja sen edellytetään heijastuvan myös opetuksessa.⁹ Puolueen asema korkeakouluissa vahvistui edelleen huhtikuussa 2021 kun tarkennetut ohjeet ruohonjuuritason puolueyksiköiden toiminnasta korkeakouluissa julkaistiin.¹⁰

1.4. Tiedeakatemioiden, tutkimusinstituuttien ja ajatushautomoiden

Vuodesta 2006 lähtien tutkimusinstituuttien ja ajatushautomoiden määrä Kiinassa on kasvanut merkittävästi. Kiinan merkittävimpiä tiedeakatemiaita ovat Kiinan tiedeakatemia (CAS), Kiinan yhteiskuntatieteiden akatemia (CASS), Kiinan lääketieteiden akatemia (CAMS) sekä Kiinan maatalouden tiedeakatemia (CAAS).

Ajatushautomot

Vuonna 2020 Kiinassa oli 1413 ajatushautomoa (think tank), mikä on toiseksi eniten maailmassa heti Yhdysvaltojen (2203) jälkeen.¹¹ Kiinassa kaikki ajatushautomot ovat joko valtionhallinnon elinten, yliopistojen tai kansallisten tiedeakatemioiden alaisuudessa joko suorasti tai epäsuorasti. Vuonna 2017 annetun uuden ohjeistuksen mukaan yksityisten ajatushautomoiden tulee rekisteröityä provinssien kansalaisasioiden (*minsheng*) viraston alaisuuteen ja valtio valvoo niiden toimintaa. Ohjeistuksen mukaan kaikkien ajatushautomoiden on palveltava Kiinan kommunistista puoluetta ja valtionhallinnon päätöksentekoa.¹²

Maailman johtavan ajatushautomoiden globaalin indeksin *2020 Top Think Tanks Worldwide (Non-US)* -listaan mahtuu yhteensä yhdeksän kiinalaista ajatushautomoa (ks. alla), joista yksi sijaitsee Hongkongissa. Jostain syystä myös valtaisa Kiinan yhteiskuntatieteiden akatemiakin on luokiteltu tässä ajatushautomoksi.

1. China Institutes of Contemporary International Relations (Kiinan turvallisuusministeriön alainen)
2. Kiinan yhteiskuntatieteiden akatemia – Chinese Academy of Social Sciences (CASS)
3. Development Research Center of the State Council
4. Center for China and Globalization
5. Shanghai Institute for International Studies
6. Unirule Institute for Economics
7. Chongyang Institute for Financial Studies (Renmin University)

8. Our Hong Kong Foundation (Hongkong).
9. Pangoal Institution

Poliittisesti liberaali Unirule suljettiin vuonna 2019, koska viranomaiset väittivät ettei sillä ollut tarvittavia lupia.¹³

Tiedeakatemit

Kiinan tiedeakatemia (CAS) on maan keskeisin ja suurin tiedeakatemia. Suoraan tiedeakatemian alaisuudessa on tällä hetkellä kolme yliopistoa: University of Science and Technology of China (Hefeissä), University of Chinese Academy of Sciences sekä ShanghaiTech University -yliopisto. Lisäksi akatemian alaiset yli 100 instituutiota järjesteltiin vuonna 2016 neljään temaattiseen pääkategoriaan: innovaatioinstituutit (*Innovation Academies*), innovaatiohuippuyksiköt (*Centers of Excellence*), suuret tutkimuskeskukset (*Big Science Facilities*) ja erikoisinstituutit (*Research Institutes with Special Characteristics*).

Kiinan yhteiskuntatieteiden akatemia (*Chinese Academy of Social Sciences*, CASS) on Kiinan johtava akateeminen organisaatio ja kattava tutkimuskeskus filosofian ja yhteiskuntatieteiden aloilla. CASS koostuu 31 tutkimusinstituutista ja 45 tutkimuskeskuksesta.¹⁴

Kiinassa muita merkittäviä tiedeakatemiaita ovat Kiinan lääketieteiden akatemia (*Chinese Academy of Medical Sciences*, CAMS) sekä Kiinan maatalouden tiedeakatemia (*Chinese Academy of Agricultural Sciences*, CAAS). Kiinan lääketieteiden akatemia on maan ainoa lääketieteen akatemia (*Academy*) ja monitieteinen lääketieteellinen tutkimuslaitos. Kiinan lääketieteiden akatemia yhdessä Peking Union Medical College (PUMC) -korkeakoulun kanssa on ollut maan johtava taho lääketieteellisessä tutkimuksessa. Kiinan maatalouden tiedeakatemia on maatalousministeriön alaisuudessa toimiva maatalouden tutkimukseen erikoistunut tutkimusorganisaatio. CAAS koostuu yhteensä 42 tutkimusinstituutista. CAAS on vastuussa sekä maatalouden perustutkimuksen että soveltavan tutkimuksen toteuttamisesta ja maatalouteen vaikuttavien uusien teknologioiden tutkimuksesta.

Chinese Academy of Engineering Physics (CAEP) vastaa suurimmasta osasta Kiinan ydinaseiden tutkimusta, kehittämistä, testaamista ja tuotantoa. CAEP tunnetaan myös muilla nimillä kuten Ninth Academy, Zitong Facility sekä The Los Alamos of China. CAEP koostuu yhdestätoista instituutista, joista kahdeksan sijaitsee Mianyangissa Sichuanissa. Ylipäätään, yliopistot ja instituutit, joissa tehdään maanpuolustusteknologiaan liittyvää tutkimusta raportoivat suoraan State Administration of Science, Technology and Industry for National Defense (SASTIND) -virastoon, joka on Kiinan tiede- ja teknologiaministeriön alaisuudessa.¹⁵

Kansan vapautusarmeijan rooli tutkimustyössä

Kansan vapautusarmeija eli Kiinan kansantasavallan asevoimat (*The Chinese People's Liberation Army*, PLA) rahoittaa joitakin yliopistoja ja tutkimuskeskuksia. Suoraan armeijan alaisuudessa ovat ainakin PLA National University of Defense Technology –yliopisto (NUDT) ja Army Engineering University -yliopisto. Vuonna 2018 Australiassa julkaistun raportin mukaan (Australian Strategy

Policy Institute, ASPI) Kiinan Kansan vapautusarmeija on lähettänyt yli 2 500 tutkijaa ja insinööriä ulkomaisiin yliopistoihin vuoden 2007 jälkeen. Suurin osa ulkomaille lähetetyistä armeijan tutkijoista on lähtöisin NUDT:ista ja iso osa myös Army Engineering University -yliopistosta. Raportissa kerrotaan myös, että osa PLA:n ulkomaille lähettämistä tutkijoista on pyrkinyt peittämään yhteytensä Kiinan armeijaan. Useilla Kiinan armeijaan sidoksissa olevilla korkeakoululla on peitenimi, joka ei paljasta yhteyttä PLA:an. ASPI ylläpitää listaa kiinalaisista yliopistoista ja tutkimuslaitoksista, joilla on yhteyksiä puolustusteollisuuteen.¹⁶

Lisäksi niin kutsutut ”Seven Sons of National Defense” (国防七子) -yliopistot toimivat kiinteässä yhteistyössä PLAN kanssa ja tukevat tieteen kaksoiskäyttöä. Nämä olivat alun perin PLAN perustamia instituutteja tai sotilasteknologian akatemioita, mutta ne muutettiin siviiliyliopistoiksi 1970- ja 80-luvuilla. Nämä seitsemän yliopistoa ovat Beijing Institute of Technology, Beihang University (a.k.a. Beijing University of Aeronautics & Astronautics, Harbin Institute of Technology, Harbin Engineering University, Northwestern Polytechnical University, Nanjing University of Aeronautics & Astronautics, Nanjing University of Science and Technology.¹⁷

2. KIINAN HUIPPUYLIOPISTOT JA KÄRKIYKSIKÖT

Kiinassa yliopistojen tasossa on suuria eroja. Kiinalaiset yliopistot ovat tarkkaan rankattuja ja niiden rahoitus riippuu osittain niiden sijoituksesta kansallisissa paremmuuslistauksissa. 2000-luvulla valtio on pyrkinyt edistämään huippuyliopistojen syntymistä erilaisin kehitys- ja rahoitusohjelmin.

2.1. Ranking-listat

Kiinan huippuyliopistot ovat kaikki suoraan opetusministeriön tai muiden keskeisten valtionhallinnon elinten alaisuudessa. Huippuyliopistojen lisäksi joissakin keskitason yliopistoissa saattaa olla menestyksekkäitä instituutteja, jotka ovat saaneet mm. kansallisen tutkimusinstituutin statuksen (*national institute*). Double First Class -aloitteeseen (katso seuraava kappale) kuuluukin huippuyliopistojen lisäksi myös yksittäisiä instituutteja, jotka ovat jo menestyksekkäitä tai jotka Kiinan hallinto katsoo tulevaisuuden menestyjiksi.¹⁸ Lista näistä yliopistoista ja tieteenaloista löytyy liitteestä 1B.

Kansainvälisten ranking-listojen (The Times Higher Education World University Rankings 2019, QS Top University Rankings, Center for University Rankings) mukaan 10 parasta yliopistoa Kiinassa vuosina 2018-2019 olivat (aakkosjärjestyksessä): Fudan University, Harbin Institute of Technology, Nanjing University, Peking University, Shanghai Jiao Tong University, Southern University of Science and Technology (SUSTech), Sun Yat-sen University, Tsinghua University, University of Chinese Academy of Sciences, University of Science and Technology of China, Wuhan University, Xi'an Jiaotong University ja Zhejiang University (loppuvuhteessa on linkit uusimpiin listoihin).¹⁹

2.2. Kansalliset kehitysprojektit

Kiina on lanseerannut useita isoja kansallisia projekteja, joilla pyritään kehittämään korkeakoulutuksen tasoa. Näihin projekteihin kuuluvat yliopistot ovat Kiinan parhaimmistoa.

1990-luvulla käynnistettiin niin kutsutut 211- ja 985-projektit. Vuonna 1996 alkaneessa 211-projektissa pyrkimyksenä oli nostaa koulutuksen tasoa 100 valitussa korkeakoulussa ja yliopistossa Kiinan valmistautuessa 21. vuosisadan alkuun. Nimi 985 viittaa toisen projektin aloittamisen ajankohtaan: toukokuu 1998 kun Pekingin yliopiston 100-vuotista taivalta juhlittiin. Sen tavoitteena oli antaa erityistukea pienelle määrälle yliopistoja ja tehdä niistä maailmanluokan huippuyliopistoja 2000-luvulla.

Tähän projektiin hyväksytyjen yliopistojen määrä oli aluksi yhdeksän, mutta se laajeni myöhemmin kattamaan 39 yliopistoa. 985-projektin alkuperäiset yhdeksän yliopistoa muodostavat niin sanotun C9-liigan (ks alla).

Double First Class -aloite

Tammikuussa 2017 julkistettu Double First Class -aloite (双一流, *Shuang yiliu*) pyrkii rakentamaan Kiinaan useita maailmanluokan yliopistoja vuoden 2050 loppuun mennessä. Projekti toteutetaan viiden vuoden sykleissä. Aloitteen lanseerauksen yhteydessä erikseen mainittiin tukea annettavan turvallisuuskysymyksiin ja kansallisiin intresseihin liittyvään tutkimukseen sekä nouseviin tutkimusaloihin ja poikkitieteelliseen tutkimukseen. Kiinan opetusministeriön, valtiovarainministeriön ja kansallisen kehitys- ja uudistuskomission (NDRC) julkaiseman luettelon mukaan 42 yliopistoa ja korkeakoulua kehitetään maailmanluokan oppilaitoksiksi, kun taas 95 yliopistoa on listattu rakentamaan jo tällä hetkellä vahvat tieteenalansa ensiluokkaisiksi.²⁰ ”Double” tarkoittaakin tässä kahta eri kategoriaa: yliopistot ja tieteenalat.

985-projektin, 211-projektin ja Double First Class -aloitteen yliopistoista suurin osa sijaitsee Kiinan Itä-rannikon suurimmissa metropoleissa Pekingissä ja Shanghaissa sekä Jiangsun ja Zhejianin maakunnissa. Double First Class -aloite sisältää tosin hieman enemmän yliopistoja ja tutkimuskeskuksia sisämaassa. Tähän 42 yliopiston ryhmään kuuluvat kaikki 39 yliopistoa entisen 985-projektin yliopistosta sekä kolme entistä 211-projektin yliopistoa: Zhengzhoun yliopisto (Henan), Yunnanin yliopisto ja Xinjiangin yliopisto. Uuden suunnitelman sanotaan korvaavan 211- ja 985-projektit. Double First Class aloitteen yliopistot ja tieteenalat yliopistoittain löytyvät Kiinan opetusministeriön sivuilta.²¹

Huomattavaa on, että valtaosa tieteenaloista, joita Double First Class -aloitteella tuetaan, on joko kovia tieteitä tai käytännön aloja. Eniten tuetaan luonnontieteitä ja tekniikan aloja.

C9-liiga – Kiinan Ivy League

C9-liiga (九校联盟, *Jiu xiao lianmeng*) on yhdeksän manner-Kiinassa toimivan yliopiston allianssi, jonka Kiinan keskushallinto on käynnistänyt 985-projektin kautta Kiinan korkeakoulutuksen kehittämiseksi ja maineen edistämiseksi. C9-liigan yliopistot ovat Kiinan arvostetuimpia ja vaikuttavampia yliopistoja eri tieteenaloilla. C9-liigaan kuuluvat seuraavat yliopistot: 1. Fudan University, 2. Harbin Institute of Technology, 3. Nanjing University, 4. Peking University, 5. Shanghai Jiao Tong University, 6. Tsinghua University, 7. Chinese University of Science and Technology, 8. Xi'an Jiaotong University sekä 9. Zhejiang University.

Tulevaisuuden teknologioiden yliopistot

Kiinan 14. viisivuotissuunnitelma korosti poikkeuksellisen vahvasti tieteen ja teknologian merkitystä. Suunnitelman toteuttamiseksi Kiinan opetusministeriö antoi 12 yliopistolle rahoitusta strategisesti tärkeiden teknologioiden kehittämiseen monitieteisesti ja yhteistyössä yritysten kanssa. Ministeriö korosti erityisesti seuraavien alojen tärkeyttä: ilmailutekniikka, tekoäly, kvantti-informaatio, meriteknologia, biotieteet ja terveystieteet.²² Tähän 12 yliopiston ryhmään kuuluvat: 1. Beijing University, 2. Tsinghua University, 3. Beihang University, 4. Tianjin University, 5. Northeastern University, 6. Harbin Institute of Technology, 7. Shanghai Jiaotong University, 8. Southwestern University, 9. University of Science and Technology of China, 10. Huazhong University of Science and Technology, 11. South China University of Technology, 12. Xi'an Jiaotong University.²³

3. KANSAINVÄLISET TUTKINTO- JA YHTEISOHJELMAT

Yhteistyöohjelmia kiinalaisten ja ulkomaalaisten korkeakoulutuksen instituutioiden välillä oli Kiinan opetusministeriön mukaan Kiinassa kesäkuussa 2018 yhteensä 2 342, joista noin puolet on kandidaatin tai korkeamman tason tutkintoon johtavaa ohjelmia. Näistä 234 kumppanuutta lopetettiin kesäkuun lopulla. Ministeriö mainitsi lukuisia syitä kumppanuuksien lopettamiseen, mukaan lukien ohjelmien huono laatu, opiskelijoiden vähäisyys ja huono taloudellinen hallinta.²⁴ Suljetut ohjelmat vastaavat yli viidennettä kaikista tutkintoon johtavista kv-ohjelmista. Suljettujen ohjelmien listalla on myös Kiinan huippuyliopistojen ohjelmia.²⁵ Vastaavanlainen kuihtuneiden ohjelmien siivoaminen tehtiin elokuussa 2021. Opetusministeriö ilmoitti silloin 286 yhteisohjelman sulkemisesta.²⁶

Kiinalaisten ja ulkomaalaisten instituutioiden kumppanuuden laajuudesta riippuen ne toimivat yhdessä kolmesta yhteistyöasteesta: yliopiston (*joint venture university*), instituutin (*joint education institutes*) tai tutkinnon (*single degree joint education programs*) tasolla. Yhteistyön juuret ulottuvat vuonna 1986 Nanjingiin perustettuun Hopkins-Nanjing Center for Chinese and American Studies (HNC) -keskukseen, jossa voi suorittaa sekä Yhdysvalloissa että Kiinassa akkreditoitavan maisterintutkinnon. Yliopistotason joint venture -hankkeet sallittiin vuonna 2003, ja ensimmäinen Kiinan opetusministeriön hyväksymä kansainvälinen korkeakoulu Kiinan maaperällä oli puolestaan University of Nottingham Ningbo China -yliopisto vuonna 2004. Muita Kiinan opetusministeriön hyväksymiä ulkomaalaisia yliopistoja, joilla on Kiinassa oma kampus ja oikeus myöntää tutkintoja, ovat Xian Jiaotong-Liverpool University, Duke Kunshan University, New York University Shanghai, Wenzhou Kean University, The Chinese University of Hong Kong in Shenzhen, BNU - HKBU United International College, Guangdong Technion – Israel Institute of Technology sekä Shenzhen MSU – BIT University.²⁷

Lisäksi Kiinassa on lukuisia yhteisinstiutteja, joissa ulkomaalainen korkeakoulu/korkeakoulukoalitio toimii kiinalaisen olemassa olevan korkeakoulun yhteydessä 'kampus-kampuksella' -ajatuksella. Yksi esimerkki tällaisesta instituuttitason yhteistyöstä on Sino-Danish Center for Education and Research (SDC), jossa kahdeksan eri tanskalaista

yliopistoa toimii yhteistyössä Kiinan tiedeakatemian (CAS) kanssa. Keskus sijaitsee University of Chinese Academy of Sciences -yliopiston kampuksella.

Kiina on aiemmin ollut varsin avokätinen tarjotessaan etuja ulkomaisille opiskelijoille, mutta viime vuosina on ollut viitteitä siitä, että määrän sijaan halutaan suosia laatua. Ulkomaiset ja kiinalaiset opiskelijat ovat usein olleet eriarvoisessa asemassa kiinalaisyliopistoissa, kun ulkomaisia opiskelijoita on houkuteltu esimerkiksi erinäisillä tuilla, löysemmillä vaatimuksilla ja paremmilla asuntoloilla. Tämä on aiheuttanut kiinalaisten keskuudessa tyytymättömyyttä, ja Kiinan opetusministeriö ilmoitti kesällä 2019 tiukentavansa vaatimuksia ja rangaistuksia sääntöjen rikkomisesta pyrkimyksenään kansainvälisten opiskelijoiden tason kohentaminen ja eriarvoiseen kohteluun puuttuminen. Loppuvuodesta 2019 uutisoitiin esimerkiksi Wuhanin yliopiston passittaneen lähes 100 sääntöjä rikkonutta ulkomaista opiskelijaa kotiin.²⁸

VIITTAUKSET

¹ OECD (2016). *Education in China – A Snapshot*. <https://www.oecd.org/china/Education-in-China-a-snapshot.pdf>; Kiinan opetusministeriön sivut englanniksi: <http://en.moe.gov.cn/>

² “Nanjing launches chip university in bid to fill China’s semiconductor talent gap”, Supchina, 5.11.2020. <https://supchina.com/2020/11/05/nanjing-launches-chip-university-in-bid-to-fill-chinas-semiconductor-talent-gap/>

³ Jack Ma’s ‘Hupan University’ gets a new name: media reports. Global Times .May 17, 2021 <https://www.globaltimes.cn/page/202105/1223644.shtml>

⁴ Ministry of Education (2020) Number of Higher Education Institutions http://en.moe.gov.cn/documents/statistics/2019/national/202006/t20200611_464789.html; Ministry of Education (2020), Overview of educational achievements in China in 2019, http://en.moe.gov.cn/documents/reports/202102/t20210209_513095.html

⁵ Epstein, I. (1991.) *Chinese Education Problems, Policies, and Prospects*. London: Routledge. E-kirja julkaistu 2017.

⁶ “China’s university system faces criticism for being unfit for a modern economy”, Financial Times. 7.10.2014. <https://www.ft.com/content/07c0aa44-283b-11e4-9ea9-00144feabdc0>; Li, W. (2014). *The Road to Privatization of Higher Education in China*. New York: Springer Heidelberg.

⁷ “Chinese Traditional Culture University’ Turns Out to Be Fake”, Whatsonweibo, 24.7.2021, <https://www.whatsonweibo.com/chinese-traditional-culture-university-turns-out-to-be-fake/>

⁸ “Beijing signals tighter control over dissenting scholars”, University World News, 1.11.2018, <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20181101082011396>.

⁹ Scholars at Risk (2017). *Obstacles to Excellence: Academic Freedom & China’s Quest for World Class Universities*. <https://www.scholarsatrisk.org/resources/obstacles-to-excellence-academic-freedom-chinas-quest-for-world-class-universities/>.

¹⁰ 中国共产党普通高等学校基层组织工作条例 / Regulations of the Communist Party of China on the Work of Primary Organizations in Regular Colleges and Universities, Renmin Wang, 23.4.2021, http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2021-04/23/nw.D110000renmrb_20210423_1-03.htm?s=09

¹¹ 2020 Global Go To Think Tank Index Report , 2021, https://repository.upenn.edu/think_tanks/18/

-
- ¹² “China to introduce dual-management on think tanks”, Xinhua. 4.5.2017. http://www.xinhuanet.com/english/2017-05/04/c_136257390.htm.
- ¹³ “Chinese liberal thinktank forced to close after being declared illegal”, The Guardian, 28.8.2019. <https://www.theguardian.com/world/2019/aug/28/chinese-liberal-thinktank-forced-to-close-after-being-declared-illegal>
- ¹⁴ Chinese Academy of Social Sciences, About CASS, http://casseng.cssn.cn/about/about_cass/
- ¹⁵ State Administration for Science, Technology and Industry for National Defence (SASTIND). <http://www.sastind.gov.cn/>; Nuclear Threat Initiative NTI. <https://www.nti.org/learn/facilities/781/> ja <https://www.nti.org/learn/facilities/702/>.
- ¹⁶ Joske, A., “Picking flowers, making honey”, 30.10.2018, <https://www.aspi.org.au/report/picking-flowers-making-honey>; The China Defence Universities Tracker. Introduction. 25.11.2019. <https://www.aspi.org.au/report/china-defence-universities-tracker>; The China Defence Universities Tracker. <https://unitracker.aspi.org.au/>
- ¹⁷ Tiffert, Glenn (ed) (2020) Global Engagement: Rethinking Risk In The Research Enterprise. <https://www.hoover.org/global-engagement-rethinking-risk-research-enterprise>
- ¹⁸ Double First Class aloitteen yliopistot: <https://internationaleducation.gov.au/International-network/china/PolicyUpdates-China/Pages/Double-First-Class-university-and-discipline-list-policy-update.aspx>
- ¹⁹ Academic Ranking of World Universities (Shanghai Jiao Tong): <https://www.shanghairanking.com/>; Center for University Rankings.: <https://cwur.org/>; The Times Higher Education World University Rankings: <https://www.timeshighereducation.com/> QS Top university rankings. <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2021> <https://www.topuniversities.com/university-rankings>
- ²⁰ State Council. (2015). In S. Council (Ed.), Construction of world first class university and first class discipline). Beijing: State Council.; Kiinan opetusministeriö. 21.9.2017. 关于公布世界一流大学和一流学科建设高校及建设学科名单的通知 http://www.moe.gov.cn/srcsite/A22/moe_843/201709/t20170921_314942.html.
- ²¹ Ministry of Education et al(2017) 关于公布世界一流大学和一流学科建设高校及建设学科名单的通知 (Implementation measures to coordinate development of World-class Universities and First-class Disciplines Construction), http://www.moe.gov.cn/srcsite/A22/moe_843/201709/t20170921_314942.html.
- ²² 'Future technology schools' get green light, China Daily, 5.6.2021, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202106/05/WS60bab74ba31024ad0bac3c42.html>
- ²³ 未来技术学院什么样, Xinhuanet, 27.5.2021, http://www.xinhuanet.com/2021-05/27/c_1127500561.htm
- ²⁴ Ministry of Education, MOE closes 234 Chinese-foreign joint education institutions and programmes, 6.7.2018, http://en.moe.gov.cn/news/press_releases/201807/t20180710_342467.html.
- ²⁵ “China closes a fifth of foreign university partnerships”, Financial Times. 17.7.2018. <https://www.ft.com/content/794b77e8-8976-11e8-bf9e-8771d5404543>.
- ²⁶ “Misleading headlines about China’s education sector miss the real story. Contrary to media reports, Sino-foreign higher education partnerships are doing just fine”, 29.8.2021, <https://supchina.com/2021/08/29/misleading-headlines-about-chinas-education-sector-miss-the-real-story/>
- ²⁷ Gow. M. (2017). *Sino-foreign Joint Venture Universities*. NYU Shanghai.
- ²⁸ “Rule-breaking foreign students in China will be punished, education ministry warns”, South China Morning Post. 21.7.2019, <https://www.scmp.com/news/china/society/article/3019502/rule-breaking-foreign-students-china-will-be-punished-education>; “Dozens of foreign students expelled from Chinese university amid national crackdown”, South China Morning Post. 16.12.2019. <https://www.scmp.com/news/china/society/article/3042297/dozens-foreign-students-expelled-chinese-university-amid>.